No. 30. 1843.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Donderdag 9 Maart.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 6den Maart.

Na de verwerping van het amendement des heeren *Lacrosse*, heeft de kamer aan het slot der zitting van eergisteren de geheele wetsvoordragt voor het verleenen der geheime fondsen met 244 tegen 155 stemmen goedgekeurd.

In weerwil van de beslissende meerderheid door het ministerie bij deze stemmingen verkregen, blijft de oppositie beweren, dat hetzelve eigenlijk de meerderheid in de kamer niet bezit, maar dat toevallige omstandigheden hetzelve de overhand hebben doen behalen. Vooreerst moesten de stemmen der ministers zelve afgerekend worden, voorts hadden een aantal legitimisten voor het kabinet gestemd, omdat, hoe gehater hetzelve met deszelfs langeren duur wierd, hunne oogmerken te beter begunstigd werden; sommige hoofden der tegenpartij hadden eindelijk ook voor het ontwerp gestemd, omdat zij ingezien hadden dat de gelegenheid voor hen nog niet bestond om aan het bewind te komen.

Van den anderen kant hebben zich wel meer dan 2000 personen naar de salons van den heer *Guizot* begeven, om hem met den uitslag der stemming geluk te wenschen.

Aan het slot der zitting van eergisteren heeft de kamer nog de gevraagde gelden toegestaan voor het verleenen van bijstand aan de zuidelijke departementen die door overstroomingen geleden hebben.

In dezelfde zitting heeft de minister van finantien een wetsontwerp ingediend, strekkende om de thans in Frankrijk nog bestaande oude koperen en verdere slechte munt in te wisselen, te versmelten en daarvoor eene nieuwe bronzen munt uit te geven. De nominale waarde dier geldstukken wordt nog op omtrent 60 millioenen fr. berekend. De bronzen munt, die men in de plaats wil stellen, zal uit stukken van 1, 2, 5 en 10 centimen bestaan. Tot dekking der kosten van den geheelen maatregel, waaronder ook eene verbetering der parijsche munt en het aanschaffen van kostbare werktuigen behoort, benevens het verlies voor de omwisseling wordt op 13 millioenen fr. geraamd. De waarde der nieuwe bronzen muntstukken mag niet meer dan 40 millioenen fr. bedragen.

Men verzekert, dat de graaf *Jaubert* op het bureau van den voorzitter een ontwerp van wet heeft nedergelegd, ten doel hebbende, om aan den minister voor de openbare werken een crediet van dertien millioen franken te verleenen, tot voltooijing van de Louvre.

Dezer dagen zijn ten hove depeches aangekomen van den Prins *de Joinville* uit Rio-Janeiro, alwaar die Prins met veel voorkomendheid is ontvangen. De onderhandelingen nopens een huwelijk met Prinses *Januaria* zijn met den besten uitslag bekroond. Dat huwelijk zal te Rio-Janeiro gesloten worden, en Z. K. H. zal zich vervolgens naar Frankrijk begeven, om zijne gemalin aan zijne familie voor te stellen.

— Gisteren heeft de koning eene deputatie van den maire van Lyon en de gedeputeerden van het Rhone-departement in bijzonder gehoor ontvangen, om Z. M. een adres van den Lyonschen handel aan te bieden, waarin ernstig geklaagd wordt over den kwijnenden staat der zijdefabrieken, en van het verminderend debiet buitenlands ten gevolge der wederzijds gestelde hooge regten.

— De berigten uit Madrid gaan tot den 27sten Februarij. De regent had zijn naamdag gevierd en bij die gelegenheid de officiele gelukwenschen van de burgerlijke en militaire autoriteiten ontvangen. Vervolgens had hij een groot feestmaal in het hotel der invaliden gegeven.

De openbare aandacht was te Madrid steeds op de aanstaande verkiezingen gevestigd. Men wilde dat deze in de hoofdstad ten voordeele van het ministerie zouden uitvallen. In sommige kiesdistricten heerschte echter onder de kiezers veel onverschilligheid; althans men haalde er aan, waar van de 800 kiezers er naauwelijks 65 opgekomen waren.

De heer *Salamanca* was naar Parijs vertrokken om zich met kapitalisten te verstaan voor de gemeenschappelijke pachterij der mijnen van Almaden en Almadenejos.

— Ter beurze van heden (6 *Maart*) waren genoteerd: 5 pCt. 122,40; 3 pCt. 81,45; Nap. v. 107,20; Spanje 26 ½; Rom. L. 106.

BELGIE.

BRUSSEL, den 7den Maart.

De kamer der vertegenwoordigers is nog tot geen besluit nopens de voorgedragene suikerwet kunnen komen.

— Gisteren werd gezegd dat de heer *van Breugel* op de ontvangst van depeches naar 's Hage teruggekeerd was, maar heden verneemt men dat dat hij ten gevolge van nieuwe bevelen niet vertrokken is.

— Uit Antwerpen schrijft men, dat de fraaije Nederlandsche stoomboot, die in de dienst tusschen Vlissingen en Antwerpen zal voorzien, op hare eerste reis te Antwerpen aangekomen was. Bij hare terugkeer had zij twee fraaije rijtuigen, uit de fabrieken van Brussel komende, en voor Middelburg bestemd aan boord genomen.

— De Belgische maatschappij van kolonisatie is thans bezig, om werklieden aan te nemen, die naar de nieuw te stichten kolonie te St. Thomas, in Guatemala, zullen worden overgevoerd. Er schijnen zich voor die bestemming zeer vele personen aan te bieden. De bladen verzekeren, dat de commissie, welke de sollicitanten onderzoekt, veel gestrengheid aan den dag legt in het afwijzen dergenen, wier ligchaamsgestel te zwak is, om de vermoeijenissen, waaraan deze werklieden onder een heet luchtgestel zich zullen moeten onderwerpen, door te staan.

— De prins *de Chimay*, vroeger lid van de Eerste Kamer der Nederlandsche Staten-Generaal, is in den nacht van den 1sten op den 2den Maart te Toulouse overleden. Hij bevond zich daar ter zake van het regtsgeding, hetwelk de nakomelingen van den beroemden *Riquet*, tot welke ook de prins behoorde, thans tegen de Fransche regering voeren, wegens schuldvorderingen, die zij nog omtrent het tot stand brengen van het kanaal van Languedoc door dezen hunnen voorvader, kunnen doen gelden. Het overlijden van den prins wordt, even als vroeger dat van zijne gade, de eenmaal door schoonheid en velerlei uitstekende hoedanigheden beroemde mevrouw *Tallien*, te Chimay en elders in Belgie zeer betreurd. De oudste zoon van den overleden prins, dezelfde die nog onlangs Belgisch gezant te 's Gravenhage is geweest, volgt zijn overleden vader in het bezit van het prinsdom Chimay op.

ENGELAND.

LONDEN, den 6den Maart.

In de zitting van het lagerhuis van den 1 Maart is een voorstel van den heer *Roebuck*, strekkende om voorloopig de vraag te behandelen, of niet de vorige ministers wegens den onstaatkundigen en onregtvaardigen oorlog in Afghanistan in staat van beschuldiging moesten worden gesteld, na eene belangwekkende beraadslaging, met 189 tegen 75 stemmen verworpen.

— Bewindhebbers der Oost-Indische Compagnie hebben den 1sten Maart eene vergadering gehouden, waarin met algemeene stemmen een besluit van dankzegging is vastgesteld aan den gouverneur-generaal van Britsch Indie, lord *Ellenborough*, »voor de bekwaamheid en het beleid, waarmede de hulpbronnen van het Britsche rijk in Indie tot ondersteuning der krijgsverrigtingen in Afghanistan zijn aangewend." Te gelijk is een besluit van dankzegging voor betoonde onverschrokkenheid, bekwaamheid en volharding genomen aan de generaals, die bij den laatsten veldtogt in Afghanistan het opperbevel gevoerd hebben, alsmede aan hunne onderhoorige officieren en soldaten, zoowel Engelschen als inlanders. Eindelijk is nog in dezelfde vergadering van bewindhebbers tot opperbevelhebber van de krijgsmagt der compagnie en buitengewoon raad in Indie benoemd sir Hugh *Gough*.

— Het regtsgeding van *Daniel M'Naughten*, den moordenaar van den heer *Drummond*, is gisteren, bij het centraal crimineel hof aangevangen.

— Voor het geregtshof te Lancaster is den 1sten Maart de regtspleging begonnen in de zaak van *Feargus O'Connor* en anderen.

aantal andere chartisten, die tijdens de onlusten van Augustus ll. in de fabrijkdistricten, in hechtenis genomen, doch sedert gedeeltelijk onder borgtogt ontslagen zijn. De beschuldiging tegen hen is, dat zij door het bijeen doen komen van volksvergaderingen en het daar houden van oproerige redevoeringen schrik en onrust hebben verspreid, met het doel om eene verandering in de wet des lands te weeg te brengen. Dit regtsgeding scheen verscheidene dagen te zullen duren.

— De bestuurders van de bank van Engeland hebben den 3den Maart op de Londensche beurs bekend gemaakt, dat die instelling voortaan op goede wissels, schatkistbilletten en Oost-Indisch staatspapier, geld in beleening zal geven tegen eene rente van 3 ten honderd. Die rente was thans bij de bank 3½ pCt. De overvloed van geld op de Londensche beurs was echter zoo groot, dat men niet geloofde, dat veel gebruik van deze gelegenheid tot het sluiten van beleeningen zou worden gemaakt.

— »Gisteren avond" schrijft men uit Londen van den 4den Maart, »genoten wij hier geen onaangenaam schouwspel. Vijf wagens, elk met vier paarden bespannen, en eene kar met twee paarden, allen zeer zwaar geladen, sloegen onder bedekking van een detachement soldaten, den weg naar de koninklijke munt in. Zij bragten eene som van een millioen ponden sterling (12 millioen guldens), zijnde de eerste termijn van de door het Hemelsche Keizerrijk te betalen schadeloosstelling, over. Deze schat was naar Europa overgevoerd door het fregat *Modeste* en van daar langs den Southamptonschen spoorweg naar deze hoofdstad gebragt. Eene overgroote menigte volks volgde de wagens, en toen deze de groote poort der munt waren binnengereden en die poort gesloten was, liet het volk tot driemalen toe een levendig gejuich en handgeklap hooren. Het thans overgebragte zilver zal worden versmolten en dan dadelijk verkocht. Het is, even als het vroeger aangekomene voor de brandschatting van Canton, met veel onedel metaal vermengd; doch het zal niet, even als dit laatste, daarvan worden gezuiverd, vermits de ondervinding geleerd heeft, dat zulk eene zuivering de regering op te veel kosten te staan komt."

— Volgens het budget der Grieksche finantien, over 1843, bestaat aldaar een deficit van drie millioen drachmas, of ongeveer honderd zeventigduizend ponden sterling, in de schatkist, en was men op het sluiten van eene nieuwe leening, tot dekking van dit te kort, bedacht.

— De Directie der Bank van Engeland heeft den interest van wisselbrieven en exchequerbills op drie per cent gebragt, en die alzoo met een half per cent verminderd.

— Gisteren waren de 3 pCt. geconsolideerden 95¾, à contant, Rusland, zonder coupon, 113; Spanje 20 drie achtsten; Portugal 39½; Brazilie 78¼; Mexico 30 drie achtsten; Columbia 24 drie achtsten; Holland 2½ pCt. 55⅝; dito 5 pCt. 103, en dito 5 pCt. oostindische leening van 1837, 102¾.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 8sten Maart.

Gisteren avond is in onze stad gearriveerd Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden, vergezeld van hoogstdeszelfs Adjudant den Majoor *Barre*. Hoogstdezelve is in het *Hotel des Flandres* afgestapt en heeft zich heden morgen naar het nabijgelegen Liesbosch begeven, van waar Z. K. H. in den namiddag alhier weder verwacht wordt, om vervolgens naar 's Gravenhage terug te keeren.

— In ons nommer van den 16 Februarij jl. gaven wij voorloopig berigt, van de vermoedelijke komst der Heeren *Gulemij* Violist uit St. Petersburg en *J. A. Tuyn* tenor der Concerten te Leipzig en Amsterdam, in 't begin dezer maand; thans kunnen wij onze Kunstminnende Stadgenooten met zekerheid mededeelen dat opgemelde Virtuosen voornemens zijn op Donderdag den 16den Maart aanstaanden een Concert in de Schouburgzaal alhier te geven, waarvan dezer dagen het programma zal worden uitgegeven.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Maandag is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, tot regeling van 's Rijks openbare schuld, vergezeld van eene memorie tot toelichting.

Daaruit blijkt, dat de 160 millioen gulden, rentende 2½ per cent, die, ten gevolge van het tractaat met België, stellig of waarschijnlijk ten behoeve van Nederland in het belgisch grootboek der nationale werkelijke schuld zullen worden overgeschreven, zullen te gelde worden gemaakt, en tot intrekking en uitdelging van schuld aangewend.

De renten van de 5 per cents schuldbrieven van het tweede grootboek, die voor 221 millioen zijn uitgegeven, zullen op 4 per cent worden gebragt. Er zal tot dat einde een 4 per cents grootboek worden daargesteld. De maatstaf van overschrijving zal zijn van 108 vier per cents voor elke 100 vijf per cents. De houders der 5 per cents, die daarmede geen genoegen mogten nemen, zullen met 100 tegen 100 in gereed geld worden afbetaald.

De 5 per cents oostindische losrenten zullen in 4 per cents worden verwisseld, of, voor zoo ver dit niet geschieden kan, tegen gereed geld afgelost.

Ook kunnen worden ingetrokken en in 4 per cents schuldbrieven verwisseld de nog in omloop zijnde domein-losrenten en de 4 per cents schatkistbiljetten, bij de wet van 1834 daargesteld.

Al verder zullen de 4½ per cents sijndicaat, ten bedrage van 99½ millioenen, met 100 tegen 100 worden afgelost, of tegen minder rentegevend papier verwisseld.

Voorts zal de schuld van de Nederlandsche Handelmaatschappij vervroegd worden afgelost, en tot dat einde, des noods, eene nieuwe oostindische schuld van 4½ per cent daargesteld.

De nieuwe 4 per cents schuldbrieven zullen tegen geen lageren koers dan van 92 per cent worden uitgegeven; wanneer er rentegevend papier van 3½ per cent mogt kunnen worden afgegeven, dan zal het niet beneden 82 per cent worden uitgegeven; en in geval zulks 3 per cent mogt bedragen, dan 72 per cent.

Tot dekking der te korten op de staatsbegrooting voor 1841 en 1842 zal, voor zoo ver dit niet uit besparingen zal kunnen worden te goed gemaakt, evenzeer eene nieuwe schuld kunnen worden aangegaan.

Met den aanvang van het jaar 1846 en vervolgens, of zoo veel vroeger, als de schuld aan de Nederlandsche Handel-maatschappij op den voet van art. 6 zal zijn afgelost, of wel uit de bij deze wet bedoelde rente-verminderingen, eene besparing van *f* 1,000,000 zal zijn verkregen, wordt ter verdere intrekking en delging van schuld voortdurend aangewezen:

a. de onvervreembare rente, ten bedrage *f* 400,000 jaarlijks, ten laste van het Koningrijk Belgie ingeschreven, volgens § 1 van art. 63 van het traktaat van den 5den November ll.;

b. de sommen op de staats-begrooting of bij bijzondere wetten aan te wijzen tot aflossing of inkoop van staatsschuld;

c. de koopschat van domeinen, in gereed geld voldaan;

d. de voordeelen op de geregtelijke administratieve of vrijwillige consignatien en depots van allerlei aard, volgens de thans bestaande of later vast te stellen verordeningen;

e. het bedrag der renten op de beide Grootboeken der Nationale Schuld, welke in de verjaring vallen, zoo mede van de coupons ten laste van het Rijk, welke vijf jaren na derzelver verschijndag, niet ter betaling zijn aangeboden;

f. het dividend, jaarlijks verkregen op de duizend aandeelen in het kapitaal van de Nederlandsche Bank, welke het eigendom van het Rijk zijn.

Deze middelen zullen worden aangewend in overeenstemming met hetgeen jaarlijks ter uitvoering van art. 197 van de grondwet, ter bevordering van de belangen van de schuldeischers van den Staat bij de wet zal worden vastgesteld.

Wordt besloten, dit ontwerp, met de daartoe behoorende stukken, tot overweging aan de afdeelingen te verzenden. (Men verzekert, dat uit de memorie tot toelichting blijken zou, dat de bezuiniging, die de Regering berekent, ten gevolge van den aangeboden maatregel tot stand te zullen brengen, omstreeks twee millioenen beloopt).

Zijn ingekomen twee adressen, inhoudende verzoek om bij de te doene keuze, tot lid in het collegie van raden en generaalmeesters der munt, in aanmerking te komen. Zij zijn van [illegible] advocaat bij de arrondissements-regtbank te Roermond, en van den heer *[illegible]* *Chys* te Leiden. — Plaatsing hunner namen op de lijst der verzoekers.

Is ontvangen een aantal verzoekschriften, als, onder anderen, van procureurs der arrondissements-regtbank te Hoorn, van regters en griffiers van de cantongeregten in de arrondissementen Amsterdam en Rotterdam, van advocaten bij het provinciale hof van Groningen enz., die allen bedenkingen voordragen tegen de ontwerpen van wet, houdende de tariven van salarissen en justitiekosten in burgerlijke zaken, en voorts van verveeners in Overijssel, die [illegible] aanheffen over den bestaanden accijns op den turf. — Verzending dezer petitien aan de commissie.

De commissie tot de verzoekschriften doet verslag:

I. Bij monde van den heer *Menso*: 1°. op een adres van kleingarenfabrikeurs te Gouda en Moordrecht, die verzoeken, dat bij de voorgedragene wijzigingen in de wetten op het patentregt, hun beroep worde gerangschikt in verhouding tot hunne verdiensten, en in evenredigheid met andere soortgelijke fabrijken; 2°. op dat van eigenaars van hooge veenen te Auloo, Gasselte, Berger, Wildervank, Veendam en Nieuwe Pekel A, provincie Groningen en Drenthe, die verzoeken, dat de accijns op den turf, bij de staatsbegrooting voor 1844–1845, niet onder de middelen worde opgenomen; en 3°. op dat van *A. Bluyssen*, fabrikant in katoenen en linnen stoffen te Asten, provincie Noord-Braband, die bij de verwacht wordende voordragt van een nieuw tarief, op den in-, uit- en doorvoer, de belangen der industrie aanbeveelt.

II. Bij monde van den heer *Borsel van Hoogelande*: op een adres van commissarissen van den pijpenhandel en de pijpenfabrijken te Gouda, die evenzeer de belangen hunner nijverheid aanbevelen, bij de behandeling van het aan de Kamer onderworpen ontwerp nopens het patentregt, en bij de verwacht wordende voordragt van het nieuwe tarief der regten op den in-, uit- en doorvoer.

III. Bij monde van den heer *Scheers van Harencarspel*: 1°. op een

adres van de procureurs bij de arrondissements-regtbank te Hoorn; 2°. op dat van regters en griffiers bij de vier eerste kantons van het arrondissement Amsterdam, en 3°. op dat van regters en griffiers bij de kantongeregten der stad Rotterdam, die hunne bezwaren doen kennen tegen de ontwerpen van wet, betrekkelijk het tarief van justitiekosten, enz.

Overeenkomstig het voorstel der commissie, wordt tot de nederlegging van al deze verzoekschriften besloten, en tevens tot het drukken van sommige der gedane verslagen.

De centrale afdeeling brengt verslag uit, ten aanzien van het aanhangige ontwerp van wet, nopens de grondbelasting. Wordt besloten de beraadslagingen over dat ontwerp te doen plaats hebben aanstaanden Vrijdag, des morgens ten 11 ure.

Tot dien tijd wordt de vergadering gescheiden.

— De centrale afdeeling der Kamer heeft zich in de laatste dagen bezig gehouden met het opmaken van haar voorloopig verslag, ten opzigte van de ontwerpen der staatsbegrooting over 1844—1845.

— Men verneemt dat het te kort over den jare 1842 thans opgegeven is te bedragen ruim 9 millioenen.

— De *Staats-courant* behelst het volgende besluit:

WIJ WILLEM II, ENZ.

Gezien Ons besluit van den 29sten September 1841, n°. 58 (*Staatsblad* n°. 38), krachtens hetwelk de jaarlijksche algemeene rekening, aantoonende de hoegrootheid der koloniale remises, in goederen en in geld, en het gebruik van die remises gemaakt, alvorens aan Ons ter goedkeuring te worden aangeboden, moet worden onderzocht door eene Staats-commissie, voorgezeten door het tijdelijk hoofd van het departement van Kolonien;

Willende overgaan tot het zamenstellen der Staats-commissie, gevorderd tot het onderzoeken der bedoelde rekening over het jaar 1842;

Op het rapport van Onzen Minister van Kolonien, van den 4den Maart 1843, 1ᵃ. D, n°. 1,

Hebben besloten en besluiten:

Artikel 1. Tot leden der voornoemde commissie worden benoemd, de heeren:

M. Piepers, en baron *H. Merkus de Kock*, leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal; Mr. *G. J. Bruce*, en Mr. *J. G. van Nes*, leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal, Jhr. *W. G. van de Poll*, en Mr. *H. van Sonsbeeck*, leden van den Raad van State; en *G. S. G.* baron *von Fridagh*, en *C. H. T.* baron *Nahuijs*, leden van de Algemeene Rekenkamer.

Art. 2. De commissie zal als secretaris worden bijgestaan door den heer *J. P. Cornets de Groot*, waarnemend Secretaris Generaal bij het ministerie van Kolonien.

Afschrift van het tegenwoordig besluit zal worden gezonden aan Onzen Minister van Kolonien en aan de leden der commissie, tot informatie en narigt.

—Bij besluit van 5 Maart, n°. 74, heeft Zijne Majesteit tot rector magnificus bij de hoogeschool te Utrecht, voor het akademie jaar 1843—1844 benoemd, den hoogleeraar *C. A. Bergsma*.

— Men verneemt dat het Z. M. behaagd heeft, de heeren *E. Canneman*, Mr. *P. van Akerlaken* en Mr. *G. J. Bruce*, laatstelijk voorzitter en leden van de thans ontbondene Staats-Commissie, aan welke de taak was opgedragen het voorstellen van maatregelen, die ter zake van de Maatschappij van Weldadigheid genomen zouden kunnen worden, te benoemen tot kommandeurs der orde van de Eikenkroon; terwijl de heer Mr. *L. Metman*, vroeger amanuensis dier commissie, met het ridderteeken dier orde is begiftigd.

— Bij een besluit van den 10den Februarij 1843, n°. 58, heeft Z. M. aan de Baronesse Douairière *van Leijden*, als ambachtsvrouwe van Warmond, vergunning verleend tot het bestraten van den weg, leidende van het Warmonder-hek, staande op den weg langs de trekvaart van Leijden naar Haarlem, naar den grooten weg der 1ste klasse, n°. 4, in de nabijheid van Sassenheim; en

Bij een besluit van den 4den Maart 1843, n°. 17, gelijke vergunning aan mr. *D. Donker Curtius*, Jonkheer *N. J. Steengracht van Duivenvoorde* en den heer *E. van den Oudermeulen*, tot bestrating van den zoogenaamden Papeweg, leidende van de gemeente Voorschoten naar die van Wassenaar.

— Uit 's Hage schrijft men, dat bij het Stedelijk bestuur der residentie het plan bestaat om een gedeelte van de stad door middel van gas te verlichten.

Voorts verzekert men, er dat het ontwerp om den spoorweg van Amsterdam tot de Papenlaan te openen, ten einde van daar met omnibussen naar 's Hage te worden vervoerd, [illegible] voortgang hebben zal; op die wijs zou men binnen 2½ uren van 's Hage naar Amsterdam kunnen reizen en natuurlijk voor minder geld dan tegenwoordig, zoodat het te voorzien is dat de toevloed van reizigers naar de hofplaats gedurende het aanstaande zomerseizoen zeer druk zal zijn, terwijl men hoopt dat de weg tot aan 's Hage toe, nog in den loop van dit jaar gereed zal zijn.

— Men meldt uit 's Bosch van den 1sten dezer: Heden heeft de Arr.-Regtbank alhier, in zake den Staat tegen *C. van Roesses* te Vugt, een belangrijk vraagstuk beslist. Genoemde *van Roesses* had, na daartoe concessie gevraagd te hebben, welke hem slechts gedeeltelijk was verleend, ondanks de beperkingen in die concessie gesteld, binnen den verboden kring der vesting 's Hertogenbosch, eene breede sloot of vaart gegraven tusschen de rivier de Dommel en den Straatweg, mitsgaders eenen zoogenaamden *oprid* of stoep tegen den straatweg opgelegd. De Staat, eischende voor deszelfs militair domein, had gevorderd dat de *oprid* zou worden geslecht en de sloot digt gemaakt, en dat van *Roesses* zou worden vervallen van de verleende concessien, als hebbende de daarbij opgelegde voorwaarde niet vervuld. De gedaagde beweerde, dat hij geene concessie noodig had; dat hij volstaan kon met het opzenden der projecten aan het Departement van Oorlog, hetwelk, de rigting schadelijk oordeelende, maatregelen kon produceren; dat hij, blijkens de geproduceerde concessien, het Departement behoorlijk had geïnformeerd van zijne projecten; dat hetzelve Departement hem nimmer had aangezocht, noch *in verwijl gesteld* om tot het nemen van maatregelen over te gaan; dat hij dus niet *in mora* was, en zich nog, hoezeer ongehouden, bereid verklaarde, om, in overleg met het Departement, over te gaan tot het beramen van zoodanige voorzorgen als de veiligheid van de vesting zou vorderen. De Regtbank heeft het systema, door Mr. *v. d. Does de Willebois* voor den gedaagde gepleit, aangenomen en den eisch ontzegd, voor zoo verre het slechten van den *oprid* en het digten van de sloot betrof, tevens evenwel verklarende, dat *van Roesses* was vervallen van de verleende concessien. Wij zullen het vonnis later mededeelen.

— Het geld hier de toepassing van de wet van 16 November 1814; speciaal van art. 14, inhoudende: « Binnen den bepaalden kring van 300 roeden zullen voorts, noch door particuliere personen, noch door provinciale- of stedelijke- of polder-besturen, noch zelfs door de administratie van den waterstaat, eenige dijken, wegen, watergangen, slooten of andere werken kunnen worden aangelegd, zonder de projecten daartoe bevorens aan het Departement van Oorlog in te zenden, ten einde derzelver voorgestelde rigting te beoordeelen, en, bijaldien die schadelijk mogt bevonden worden, met gemeenschappelijk overleg zorg te dragen, dat daardoor aan den vijand nergens eenige dekking of schuilplaats verschaft worden. »

— De derde tentoonstelling van voortbrengselen van land- en tuinbouw, te Utrecht, zal geopend zijn van Zaturdag, den 11 tot en met Dingsdag, den 14 Maart, van des voormiddags tien tot des avonds ten vijf ure, uitgenomen Zondag, den 12, des voormiddags ten elf ure.

Vervolg van het door de *Boekhandelaren*, *Uitgevers van Dagbladen en Tijdschriften*, *Boekdrukkers* te 's Gravenhage enz., ter zake van de voorgedragen wet op het zegel, aan de Staten-Generaal gerigt adres:

II. Zoodanige vermindering zou bevorderlijk zijn aan *kunsten en wetenschappen*. Wie twijfelt er aan, dat meerdere mogelijkheid tot het doen van geldelijke opofferingen, de Uitgevers zal in staat stellen schrijvers en kunstenaars en vertalers, beter te beloonen en aan te moedigen, ze van uitstekender hulpbronnen te voorzien? De belangrijke ondernemingen verkiezende Nederlandsche boekhandelaar zal aanzienlijke werken op het touw kunnen zetten, zich meer kunnen toeleggen op den soliden buitenlandschen Boekhandel, tot wederkeerige mededeeling van de voortbrengselen van degelijke kennis; terwijl men thans bloot met roman-lectuur van den dag wordt overstelpt, tot schraging alleen van buitenlandsche nijverheid. Onze boekhandel zal meerdere krachten bezitten, om vaderlandsche werken in het Fransch te doen overbrengen, en zich alzoo een deel van de algemeene, de wereldmarkt verzekeren; de mogelijkheid daartoe zou niet weinig bijdragen tot het doen waarderen van den voortgang van wetenschappen en kunsten hier te lande, en vooral van onze letterkunde, thans noode bij den vreemdeling gekend. De Uitgever van dagbladen en tijdschriften zal deze kunnen vergrooten en uitbreiden, meerdere ruimte kunnen verleenen aan de handelingen van ligchamen van wetenschappelijken en kunstlievenden aard, aan de handelingen van de vertegenwoordigende Kamer, die b. v. in Engeland zoo volledig *kunnen* worden medegedeeld, omdat er physieke mogelijkheid toe bestaat, en die tot het algemeen nut zoo zeer bijdragen: dit alles, gelooven ondergeteekenden nederig kan der Nederlandsche Vertegenwoordiging niet onverschillig zijn.

Mildere bepalingen, nopens de verspreiding van wetten, besluiten en andere acten der regering, van de mededeeling der beraadslagingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, en van de regterlijke uitspraken; bevordering in 't algemeen van hetgeen tot uitbreiding van beschaving kan leiden, ligt in den geheelen geest van het grondwettig voorschrift nopens de vrijheid van drukpers.

Na dit slechts oppervlakkig onderzoek, zal het gewis ieder moeten in het oog springen, tot welk eene mate van achteruitgang de ware, edele Boekhandel, die groote steun der geleerde wereld, in vergelijking met dien van vorige eeuwen, hier gevallen is; en hoe min de bezoldigingen van zelfs de geachtste schrijvers en kunstenaars in evenredigheid met derzelver arbeid en nachtwaken staan; hoe zeer dit geleerdheid, en kennis, en het aanschaffen van belangrijke hulpbronnen, verstikt en belemmert; en, na een onpartijdig onderzoek, twijfelen de ondergeteekenden niet of ieder zal moeten toestemmen, dat hier — behalve de buiten af veranderde omstandigheden — eene kwaal ligt, die als een kanker om zich henen grijpt, en den goeden, degelijken Boekhandel, de behoorlijke bezoldiging van arbeid des geestes en van begaafdheden onmogelijk maakt, bij het beperkt debiet van de in de Nederlandsche taal geschreven werken of tijdschriften. Hoe vele onmetelijke schatten van kennis, hoe vele groote werken van smaak zijn vroeger aan het licht gebragt, waartegen ieder Uitgever, die geene groote verliezen wil lijden, ja volslagen geruïneerd geraken, thans moet opzien, en verscheiden van die werken zouden niet kunnen verschijnen, indien zij niet uit lands, gewestelijke of andere kassen, geheel of gedeeltelijk, wierden betaald, als thans bijkans de eenig mogelijke wijze, waarop werken van grooten omvang uitgegeven kunnen worden, die blijvende gedenkteekenen van de beoefening der wetenschappen en kunsten hier te lande zijn, en die onzen roem in dit opzigt in de beschaafde wereld kunnen staven. Als de bestaande kwaal in deze, aarzelen de ondergeteekenden geen oogenblik, in vollen gemoede, en, des noodig, in staat het met de stukken omstandiger aan te toonen, bij UEd. Mog. te wijzen op het hooge zegelregt, dat op de *periodieke* geschriften rust.

III. Eene vermindering van het tegenwoordige zegelregt *zal niet schaden aan de schatkist*.

Het is toch een bekende, door de ondervinding gestaafde, regel in de staathuishoudkunde, dat lagere regten de opbrengst vermeerderen.

Wil men daarvan een doorslaand bewijs, wij beroepen ons op het beroemde Britsche tijdschrift de *Edinburgh Review*, n°. 142, Januarij 1840, bl. 566 en 599, dat vele bewijzen voor genoemden regel optelt. Wij kiezen er slechts twee, meer bepaaldelijk de onderhavige zaak betreffende.

a.) Door het zegelregt op de *nieuwspapieren* kostten deze, door elkander, zeven stuivers per stuk, en werden in een jaar 35,576,056 stuks verkocht, welke betaald werden met 1,037,634 ponden sterling. — Door het verminderen van het zegelregt daalde de prijs op 4¾ stuivers; het getal der verkochte steeg tot 53,496,207 bladen; waarvoor betaald werd 1,058,779 ponden sterling. Dus reeds positief meer opbrengst; maar welk een verlies van papier en drukloonen heeft bovendien de vermeerderde productie van achttien millioenen gedrukte nieuwsbladen der nationale nijverheid aangebragt!

b.) Er was ook een hoog zegel gesteld op de *advertentien*, waardoor dezelve, door een genomen, kosten *zes Engelsche schellingen*. Het getal advertentien was toen in een jaar 1,010,000, ten koste van 303,000 ponden sterling. Door 't verminderen van de belasting is de prijs gedaald tot 4 Engelsche schellingen, maar het getal is gestegen tot 1,670,000 en de opbrengst daardoor 334,000 ponden sterling. Kan men afdoender bewijzen verlangen?

Het debiet van tijdschriften enz. zou zeker vermeerderd worden, daar velen die ze nu slechts kortelijk houden in leescirkels enz. minder zouden opzien om zich te abonneren. En elk abonnement zou natuurlijk de zegelopbrengst verhoogen. Bovendien had men de hoop, dat ook buiten 's lands, b. v. in de Rijnprovinciën, in Vlaanderen enz. meer Nederlandsche dagbladen en tijdschriften zouden geplaatst worden. Thans wordt men èn door den hoogen prijs èn door het hooge port er van afgeschrikt. De port van de bladen die uit Nederland verzonden worden, is toch veel hooger, dan die in Nederland komen; zoo kost b. v. de *Kölnische Zeitung*, die dagelijks, ook des Zondags, verschijnt, per trimester *een* thaler, *twaalf en een halve* Sgr., en franco voor buiten 's lands 10 Sgr. geheel (dat is 60 centen meer); terwijl eene courant (hoe klein ook) dit ons land franco naar Keulen gezonden wordende, *steeds* vijf centen van port kost, hetgeen dus in de drie maanden of 91 dagen *f* 4,55, dat is *meer dan zevenmaal zoveel bedraagt*.

(*Vervolg en slot hierna.*)

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (7 *Maart*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 56, 55 15/16, 56 een zest., dito 5 pCt. 101¼, zeven zest.; Sijndik. 4½ pCt. 98, 97 15/16, ⅞; dito 3½ pCt. 83, 82⅞; Handelm. 128⅛, ⅛, drie achtste; O. Indie 5 pCt. 100 drie achtste, zeven zest.; Rijn Spoorweg 95; Ardoins 18⅝, dert. zest.; dito 3 pCt. 27⅝, elf zest.; Port. te L. 40⅛; Oude Russen 107⅛; Roebels 6 pCt. 70⅞; Braz. 79⅝.

, Heden overleed alhier in den ouderdom van 83 jaren, de Hoog-Edel Gestrenge Heer CAREL CHRISTIAAN WEISSENBRUCH, Gepensioneerd Majoor in Nederlandsche dienst.

BREDA, den 8. Maart 1843.

UIT DE HAND TE KOOP:
EENE BIERBROUWERIJ.

Door gevorderde leeftijd wordt voor zeer billijken prijs *uit de Hand te Koop* aangeboden, om tegen half Maart 1844 of eerder te aanvaarden: Een zeer groot SPACIEUS HUIS en BIERBROUWERIJ, met verdere daar annexe SCHUREN, GEBOUWEN, enz., alsmede 17 Bunders BOUW- en WEILAND, gelegen aan de Kerk te *Rijen*, (Provincie *Noord-Braband*) in de nabijheid van het Kampterrein en den Steenweg, zijnde de HUIZINGE ruim en logeabel ingerigt, zoowel voor LOGEMENT als LANDBOUW, voorts is de BROUWERIJ voorzien van *twee* KETELS, *drie* KUIPEN en alle verdere Benoodigdheden pro rato, welke zoo een als andere Affaire, sedert onheuchelijke jaren, tot heden met het meeste succes in dezelven is uitgeoefend. Naar verkiezing kan er ⅔ der koopsom tegen 4½ % op gevestigd blijven. Nadere informatien te bekomen bij den Eigenaar en Bewoner C. HOUTEPEN, te *Reijen*, met *franco*-brieven.

VOOR HET RIJK.

Departement van Financien.

BESTUUR DER DOMEINEN EN GELDELIJK BEHEER DER WEGEN EN VAARTEN.

PROVINCIE NOORD-BRABAND. AGENTSCHAP ROZENDAAL.

OPENBARE HERVERPACHTING VAN TOLLEN.

De AGENT van het Domein te *Rozendaal*, zal, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, op Woensdag den 15. Maart 1843, des morgens ten 10 ure, ten overstaan van den Heere Burgemeester der Gemeente *Rozendaal*, ten Raadhuize aldaar, aan de genoegbiedenden in het openbaar Verpachten, voor den tijd van *drie jaren*, aanvang nemende met den 1. April 1843, te middernacht:

De TOLLEN N°. 2, 4, 5, 6, 7 en 8, staande op den Eersten Zijtak des Grootenwegs der 1e klasse N°. 3, gedeelte van *Princenhage* tot de Rivier *de Eendragt*.

Bij deze Verpachting zal eerst de massa van al de TOLLEN, behoorende tot hetzelfde Nummer van den Weg, en vervolgens iedere TOL afzonderlijk worden aangeboden.

De Voorwaarden, naar welke dezelve zal plaats hebben, liggen ter lezing in de respectieve Tolhuizen, op de Kantoren der Agenten van het Domein te *'s Hertogenbosch*, *Eindhoven*, *Breda*, *Oosterhout* en *Klundert*, ten Raadhuize der Gemeente *Rozendaal*, alsmede ten Kantore van den Agent van het Domein aldaar.

De Agent van het Domein,
P. SIX.

, Vrijdag den 17. Maart 1843, des avonds om 6 ure, provisioneel, en den 31. dito op gelijk uur finaal, zal binnen de Stad *Geertruidenberg*, ten Herbergen van de Kinderen VENIS en TINDAL, door den Notaris VAN DER MEER, residerende te *Raamsdonk*, Verkocht worden:

De eenige in de Stad in werking zijnde GRUTTERIJ, GEREEDSCHAPPEN, HEEREN-HUIZINGE, afzonderlijke BOUWSCHUUR en annex GEBOUW, staande te *Geertruidenberg*, aan de Vischmarkt en Wal. — In 2 Koopen.

Te aanvaarden 1°. Mei 1843, als wanneer de Koopschat betaald moet worden. Blijvende inmiddels gezegde panden *uit de Hand te Koop*, en kan men omtrent een en ander bij den Eigenaar en Bewoner den Heer VAN NOUHUYS informatien bekomen, zijnde dezelve panden dagelijks, uitgezonderd Zondagen, van 's morgens 10 tot 12 uur, voor een ieder te zien.

OPENBARE VERKOOPING

BINNEN MIDDELBURG IN ZEELAND OP DE HEERENGRACHT, op Dingsdag den 21. Maart 1843, des voormiddags ten 10 ure, van eene aanzienlijke hoeveelheid LEDER, bereide en onbereide HUIDEN en VELLEN, SCHOENMAKERS-GAREN, enz., en op Donderdag den 23. van dezelfde maand, des middags ten 12 ure, van GEREEDSCHAPPEN tot eene LEERLOOIJERIJ behoorende; alles op Maandag den 20. Maart 1843 voor een ieder te bezigtigen.

VERKOOPING VAN BOEKEN, TE *BREDA*.

Op Maandag 13 Maart 1843, door den Boekhandelaar F. P. STERK. Grootendeels zijn dezelve nagelaten door de Wel-Eerwaarde Heeren R. A. VAN HEUSDEN en L. VAN SPAAN, in leven Predikanten te *Oisterwijk* en *Hoogeloon*. De CATALOGUS zal op *franco* aanvrage, *franco* toegezonden worden.

, Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is van de pers gekomen:

DESCRIPTION
DE LA
NOUVELLE CITADELLE DE GAND,
SUIVIE
D'UNE TRADUCTION DE LA RELATION DU SÉJOUR DES TROUPES NEERLANDAISES DANS CETTE PLACE EN 1830.

PAR
M. GEY VAN PITTIUS,
Lieutenant-Colonel du Génie, Chevalier de l'Ordre Guillaume, du Lion Néerlandais et de la Légion d'Honneur.

Avec 4 Planches, dont: Planche I. Le plan à Vue d'Oiseau de la Citadelle avec ses alentours, sur une échelle d'1/5000. Planche II. Le Plan des Maçonneries sur une échelle 1/1000. Planche III. Coupes et Façades. Planche IV. Feuille de détails, pour le recouvrement des Chapes de Voûtes et l'écoulement des eaux.

Prix *f* 2,25.

Door Bovengenoemden is aan H. H. Inteekenaren verzonden:

DE MILITAIRE SPECTATOR,
TIJDSCHRIFT VOOR HET NEDERLANDSCHE LEGER.

ELFDE DEEL. *FEBRUARIJ* 1843. N°. 8.

INHOUD:

1°. Verhaal der Belegering van *Maastricht*, in 1579, in verband met de staatkundige aangelegenheden van dat tijdperk. (*Vervolg van N°. 7.*) — 2°. Over het gebruik der verschillende geschutsoorten en kalibers bij den aanval op, en de verdediging van Vestingen. (*Uit het Archiv für die Officiere der Königlich Preussischen Artillerie- und Ingenieurkorps. Band VII. Heft I und II.* (*Vervolg van N°. 7 en slot.* — 3°. Bijlage tot het artikel: Zamenstelling en Bijzonderheden van het Pruissische Krijgswezen. (*Zie Verhandeling over het Krijgswezen der voornaamste Europesche Mogendheden, Spectator, 7de Deel, N°. 5 en volgende.*) — 4°. Bijlage, bevattende de laatste Benoemingen, Overplaatsingen en Veranderingen bij het leger.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.